

Sygn. akt VI Ga 109/14

POSTANOWIENIE

Dnia 4 grudnia 2014r.

Sąd Okręgowy w Koszalinie Wydział VI Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący :	SSO Marek Ciszewski /spr./
Sędziowie:	SSO Małgorzata Lubelska SSO Krystyna Szóstak - Werner

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2014r. w Koszalinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku	A. R.
------------------	--------------

o wykreślenie rejestru dłużników niewypłacalnych

na skutek **apelacji** wniesionego przez **wnioskodawcę**

od postanowienia Sądu Rejonowego w Koszalinie – IX Wydział Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 30 października 2014 r. w sprawie sygn. KO.IX.NS REJ KRS (...)

postanawia:

oddalić apelację.

/-/ K. Szóstak - Werner /-/M. Ciszewski /-/ M. Lubelska

Sygn. akt VI Ga 109/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 października 2014 r. Sąd Rejonowy w Koszalinie - IX Wydział Krajowego Rejestru Sądowego oddalił wniosek dłużnika A. R. o wykreślenie z Rejestru Dłużników Niewypłacalnych. Na uzasadnienie tego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy przytoczył następujące motywy:

Rozpoznający sprawę o sygn. 7905/14/424 referendarz sądowy postanowieniem z dnia 14 października 2014 r., oddalił wniosek o wykreślenie A. R. z Rejestru Dłużników Niewypłacalnych. Wnioskodawca zaskarżył to postanowienie, co czyniło koniecznym orzeczenie przez sąd. Okoliczności i argumenty podnoszone w skardze na orzeczenie referendarza sądowego, zdaniem Sądu Rejonowego, nie pozwalały na wydanie odmiennego orzeczenia. W sprawie bezsporny jest zarówno fakt uprzedniego ogłoszenia upadłości A. R. oraz umorzenia postępowania upadłościowego w trybie art. 361

pkt 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze. Okoliczności te nie mają jednak żadnego wpływu na treść orzeczenia w przedmiocie wniosku o wykreślenie A. R. z Rejestru Dłużników Niewypłacalnych. Podstawy wykreślenia danych z Rejestru Dłużników Niewypłacalnych określają art. 59 i 60 ustawy z 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym.

W ocenie Sądu, żadna z wymienionych we wskazanych przepisach okoliczności nie ma zastosowania w przypadku A. R.. W szczególności takiej podstawy wykreślenia wpisu nie stanowi art. 59 ust. 2 ustawy o KRS, przewidujący, że sąd rejestrowy z urzędu dokonuje wykreślenia wpisów, gdy uchylono orzeczenie o ogłoszeniu upadłości. Powołuje się przy tym na stanowisko doktryny, iż na gruncie tego przepisu podstawę do wykreślenia z rejestru dłużników niewypłacalnych stanowi także postanowienie o umorzeniu postępowania.

Rozpoznając sprawę Sąd nie podzielił argumentacji wnioskodawcy, ani przywołanego w skardze, stanowiska doktryny. Sąd Rejonowy w pełni podzielił stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu do uchwały z dnia 19 sierpnia 2009 r. (III CZP 46/09), w którym to SN stwierdził, że z wykładni językowej art. 59 ust. 1 w związku z art. 55 pkt 1 ustawy o KRS wynika, że dłużnik powinien pozostawać wpisany w rejestrze dłużników niewypłacalnych, jeżeli nie uchylono lub nie zmieniono postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Z kolei art. 59 ust. 2 ustawy o KRS ogranicza dopuszczalność wykreślenia dłużnika niewypłacalnego z rejestru z urzędu, gdy uchylono orzeczenie o ogłoszeniu upadłości, a na wniosek, gdy tytuł wykonawczy, który stanowił podstawę wpisu, został prawomocnym orzeczeniem sądu pozbawiony wykonalności. W świetle przepisów ustawy o KRS nie jest nawet istotne, czy świadczenia na rzecz wierzycieli zostały później przez dłużnika spełnione.

Jak wskazał Sąd Najwyższy, wpis do rejestru dłużników niewypłacalnych ma charakter sankcji za niespełnienie świadczenia w terminie; obrazuje on, że dłużnik był w opóźnieniu, bez względu na to, czy następnie wykonał swe zobowiązanie. Nie przedstawia więc ani stanu majątkowego dłużnika, ani nie daje podstawy do wniosku, że dłużnik jest niewypłacalny, lecz wskazuje jedynie, iż na czas nie realizował swych wymagalnych zobowiązań. Przepis art. 12 ustawy o KRS ustanawia zasadę nieusuwalności wpisu i z tego względu musi istnieć wyraźny przepis szczególny (wyjątkowy) zezwalający wprost na jego wykreślenie. W razie wpisu opartego na art. 56 ustawy o KRS taką podstawę zawiera art. 59 ust. 2 ustawy o KRS. Poza tym przedmiotowy wpis obejmuje dane o określonych zdarzeniach przeszłych, a nie dane aktualne. W rezultacie okoliczności późniejsze nie powinny mieć, z wyłączeniem wyjątków wprost w ustawie przewidzianych (art. 59 ust. 2 in fine ustawy o KRS), wpływu na wykreślenie dłużnika z przedmiotowego rejestru. Odmierna wykładnia pozostawałaby także w sprzeczności z funkcją, jaką spełnia Rejestr Dłużników Niewypłacalnych, będący wykazem podmiotów, z którymi zawieranie transakcji gospodarczych jest ryzykowne. Ostrzega on uczestników obrotu o nieprzestrzeganiu przez osoby, które zostały ujawnione, obowiązku terminowego wykonywania zobowiązań. Ustawodawca nie różnicując podstaw wpisu podmiotów, wobec których wystąpiły przesłanki zawarte w art. 55 i w art. 56 ustawy o KRS, uznał, że zarówno okoliczności zawinione, jak i niezawinione są społecznie szkodliwe. Przyjął więc, że należy zapewnić powszechny dostęp do informacji o dłużnikach, którzy narazili interesy kontrahentów w szeroko rozumianym obrocie.

W konsekwencji Sąd Rejonowy uznał, że wykreślenie wnioskodawcy z Rejestru Dłużników Niewypłacalnych może zatem nastąpić dopiero po upływie 10 lat od zarządzenia wpisu, tj. po 26 maja 2018 r. i złożony wniosek oddalił.

Apelację od powyższego postanowienia złożył wnioskodawca, który zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tj. Dz.U. z 2013r., poz. 1203 z późn. zm.) poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, iż na gruncie tego przepisu, podstawy do wykreślenia z rejestru dłużników niewypłacalnych KRS, nie stanowi postanowienie o umorzeniu postępowania upadłościowego i w konsekwencji oddalenie wniosku skarżącego o wykreślenie jego danych z tego rejestru.

Wskazując na powyższy zarzut, na podstawie art. 694⁷ kp.c. apelujący wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

W uzasadnieniu apelacji wskazano, że co do zasady literalna wykładnia art. 59 ust. 1 w związku z art. 55 pkt 1 ustawy o KRS uzasadnia stanowisko, iż dłużnik wpisany do rejestru dłużników niewypłacalnych na podstawie postanowienia o ogłoszeniu upadłości powinien pozostać wpisany do tego rejestru, nawet gdy postępowanie upadłościowe zostaje umorzone. Przepis ten przewiduje bowiem, że sąd rejestrowy z urzędu dokonuje wykreślenia wpisu dłużnika z rejestru dłużników niewypłacalnych w razie uchylecia lub zmiany postanowienia, na którego podstawie wpis został dokonany. Umorzenie postępowania upadłościowego nie jest więc wymienione jako podstawa wykreślenia wpisu dłużnika z rejestru dłużników niewypłacalnych.

Niemniej jednak skarżący wskazuje, iż Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do uchwały z dnia 16 marca 2007r. w sprawie o sygn. akt III CZP 9/07 dopuścił odstępstwo od dosłownego rozumienia art. 59 ust. 1 ustawy o KRS.

Sąd Najwyższy przyjął powyższe stanowisko rozstrzygając zagadnienie prawne dotyczące dopuszczalności wykreślenia z rejestru dłużników niewypłacalnych na podstawie postanowienia o umorzeniu postępowania o wyjawienie majątku. Niemniej jednak w ocenie skarżącego, argumentacja Sądu Najwyższego wskazana w uzasadnieniu przytoczonej uchwały, powinna być stosowana również w odniesieniu do postanowienia o umorzeniu postępowania upadłościowego.

Mianowicie Sąd Najwyższy wskazał, iż ww. odstępstwo od dosłownego rozumienia art. 59 ust. 1 ustawy o KRS jest dopuszczalne, jeżeli wyniki wykładni językowej prowadzą do wniosków, które ze względu na ważne wartości chronione przez prawo lub powszechnie akceptowane zasady racjonalnego i logicznego myślenia byłyby nie do przyjęcia. Sąd Najwyższy podkreślił, iż wprawdzie w polskim prawie nie ma przepisu upoważniającego sąd do niestosowania przepisu, którego zastosowanie byłoby nieracjonalne lub niesłuszne, ale w orzecznictwie i doktrynie dopuszcza się w drodze wykładni celowościowej korygowanie wyników, do jakich prowadzi wykładnia językowa.

Jako pierwszy ważny argument przemawiający za odstępstwem od dosłownego rozumienia art. 59 ust. 1 ustawy o KRS, Sąd Najwyższy wskazał ocenę skutków, do jakich prowadzi umorzenie postępowania o wyjawienie majątku. I tak - zdaniem SN - jeżeli umorzenie następuje przed wykonaniem przez dłużnika obowiązków, do których jest zobowiązany na podstawie postanowienia o wyjawieniu majątku, to zostaje on zwolniony z ich wykonania; dłużnik nie jest więc już zobowiązany do składania wykazu majątku, a sąd nie może odebrać od niego przyrzeczenia lub stosować środków przymusu.

SN uznał, iż skutek umorzenia, postanowienie o wyjawienie majątku traci moc wiążącą i chociaż formalnie istnieje, nie wywiera skutków prawnych. Z tego punktu widzenia można więc uznać, że umorzenie prowadzi do takich samych skutków, jak uchylene postanowienia. W ocenie Sądu Najwyższego dochodzi bowiem w istocie do sytuacji przewidzianej w art. 59 ust. 1 ustawy o KRS - postanowienie, na podstawie którego dokonano wpisu w rejestrze dłużników niewypłacalnych, przestało wywierać skutki prawne.

Zdaniem skarżącego wskazane stanowisko Sądu Najwyższego pozostaje w pełni aktualne również w odniesieniu do dopuszczalności wykreślenia dłużnika z rejestru dłużników niewypłacalnych w oparciu o postanowienie o umorzeniu postępowania upadłościowego. Umorzenie postępowania upadłościowego prowadzi bowiem do takich samych skutków jak uchylene postanowienia o ogłoszeniu upadłości. W szczególności zgodnie z art. 364 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003r. Prawo upadłościowe i naprawcze z dniem uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania upadłościowego upadły odzyskuje prawo zarządzania swoim majątkiem i rozporządzania jego składnikami. Zatem postanowienie o ogłoszeniu upadłości, na podstawie którego dokonano wpisu dłużnika w rejestrze dłużników niewypłacalnych, przestaje wywierać skutki prawne, a taki stan rzeczy powinien stanowić również podstawę wykreślenia dłużnika z Rejestru Dłużników Niewypłacalnych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie podstawę wpisu dłużnika do rejestru dłużników niewypłacalnych stanowi art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, stosownie do którego do tego rejestru wpisuje się z urzędu dłużników, osoby fizyczne wykonujące działalność gospodarczą, jeżeli ogłoszono ich upadłość. Wobec wnioskodawcy upadłość została orzeczona postanowieniem Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 11 kwietnia 2008r. w sprawie VII GU 10/08. Na tej podstawie Sąd Rejestrowy, postanowieniem z dnia 26 maja 2008r., wpisał dłużnika do Rejestru Dłużników Niewypłacalnych. Okoliczności te nie są kwestionowane.

Postanowieniem z dnia 2 lipca 2008r. w sprawie VII GUp 5/08 Sąd Rejonowy w Koszalinie umorzył postępowanie upadłościowe na podstawie art. 361 pkt 1) prawa upadłościowego i naprawczego bowiem zostało stwierdzone, że majątek pozostały po wyłączeniu z niego przedmiotów majątkowych dłużnika obciążonych hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską nie wystarczał na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego.

Taki stan rzeczy oczywiście nie daje podstaw do wykreślenia dłużnika z rejestru dłużników niewypłacalnych. Stosownie do art. 60 ustawy o KRS, wpisy dokonane w rejestrze dłużników niewypłacalnych podlegają wykreśleniu z urzędu po upływie 10 lat od dokonania wpisu.

Faktycznie, na podstawie szczególnego przepisu art. 59 ustawy o KRS, sąd rejestrowy z urzędu wykreśla wpisy z rejestru dłużników niewypłacalnych w razie uchylenia lub zmiany postanowienia, na którego podstawie wpisy były dokonane. Sąd rejestrowy z urzędu dokonuje wykreślenia wpisów, gdy uchylono orzeczenie o ogłoszeniu upadłości, albo na wniosek osoby wpisanej do rejestru dłużników niewypłacalnych, gdy tytuł wykonawczy, który stanowił podstawę wpisu, został prawomocnym orzeczeniem sądu pozbawiony wykonalności.

Wskazane sytuacje to przypadki, kiedy na skutek późniejszych czynności procesowych dochodzi do zniweczenia orzeczenia, które stanowiło podstawę wpisu do rejestru dłużników niewypłacalnych. W tym kontekście należy zgodzić się, że ze stanowiskiem wyrażonym w uchwale SN z dnia 16 marca 2007r. III CZP 9/07, że umorzenie postępowania o wyjawieniu majątku stanowi podstawę do wykreślenia dłużnika z rejestru dłużników niewypłacalnych. Takie umorzenie uchylenie wszelkich skutków jakie powstały na podstawie postanowienia o wyjawieniu majątku, i dłużnik zostaje zwolniony z wykonania obowiązków ustalonych tym postanowieniem. W tym sensie umorzenie ma znaczenie zbliżone do uchylenia postanowienia o nakazaniu wyjawienia majątku. Stąd stosowanie podstawy z art. 59 ust. 1 ustawy o KRS jest uzasadnione.

Zupełnie jednak nietrafne jest poszukiwanie analogii z tą sytuacją umorzenia postępowania upadłościowego, a twierdzenie, że taka, daleko idąca zbieżność z umorzeniem postępowania o wyjawieniu majątku zachodzi, dowodzi nie dość wnikliwej analizy regulacji prawa upadłościowego i naprawczego. Już z językowego brzmienia art. 59 ust. 2 ustawy o KRS musi wynikać wniosek, że umorzenie postępowania upadłościowego nie prowadzi do wykreślenia wpisu z rejestru dłużników niewypłacalnych. Przepis ten zawiera normę szczególną, dotyczącą upadłości i przewiduje obowiązek wykreślenia wpisu jedynie w przypadku uchylenia orzeczenia o ogłoszeniu upadłości. Z uwagi na zakładaną zasadę racjonalnego ustawodawcy przyjąć należy, że tylko normowana sytuacja umożliwia wykreślenie wpisu do rejestru dłużników niewypłacalnych, a umorzenie postępowania upadłościowego takowej nie stanowi.

Z naciskiem należy też podkreślić, że umorzenie postępowania upadłościowego to szczególna instytucja tego postępowania, do której dochodzi jedynie w ściśle określonych przez ustawę / w art. 361 puin/ przypadkach. Żadna z regulowanych tam sytuacji nie ma znaczenia kasotoryjnego względem postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Wręcz przeciwnie, wszystkie postawy umorzenia postępowania upadłościowego dotyczą sytuacji zaistniałych po skutecznym ogłoszeniu upadłości. Zupełnym nieporozumieniem jest twierdzenie, jakoby umorzenie postępowania upadłościowego miało na celu uchylenie skutków ogłoszonej upadłości. Nie ma ono oparcia w brzmieniu przepisów jeżeli choćby zważyć na regulację art. 372 puin, wyznaczającego generalną zasadę obowiązywania zmian stosunków prawnych dokonanych na podstawie przepisów ustawy. Również treść wskazywanego przez apelującego art. 364 ust. 1 puin prowadzi do identycznych wniosków: z dniem uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania

upadłościowego upadły jedynie „odzyskuje” prawo zarządzania swoim majątkiem i rozporządzania jego składnikami, co oznacza akceptację stanu pozbawienia go tych uprawnień w okresie upadłości.

Już tylko na marginesie zwrócić należy uwagę na fakt, że w orzecznictwie zostało przesądzone, że nawet postanowienie o zakończeniu postępowania upadłościowego, wydane po zaspokojeniu przez dłużnika wszystkich wierzycieli, nie stanowi podstawy do wykreślenia go z rejestru dłużników niewypłacalnych (zob. uchwała SN z dnia 19 sierpnia 2014r. III CZP 46/09 - OSNC 2010/3/35) to tym bardziej podstawy takiej nie może stanowić umorzenie postępowania upadłościowego, kiedy do zaspokojenia wierzycieli nie dochodzi.

Nie znajdując zatem podstaw do uwzględnienia zarzutów skarżącej Sąd Okręgowy - na podstawie art.385 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc – apelację oddalił.

/-/ K. Szóstak - Werner /-/M. Ciszewski /-/ M. Lubelska